

Abstrakt

Boom farmářských trhů v roce 2010 byl v rámci spíše poklidného vývoje českých alternativních potravinových sítí (APS) něčím zcela novým. Bezprecedentní byl rozsah politické podpory na lokální a státní úrovni, zájem médií i spotřebitelů. Touha porozumět tomuto fenoménu stála na počátku mého doktorského projektu. V letech 2011 a 2012 jsem realizovala kvalitativní výzkum praxe a diskurzu farmářských trhů na území pražského metropolitního areálu (PMA). Mezi hlavní výzkumné metody patřily rozhovory s pořadateli, pozorování na trzích a analýza mediálních obsahů. V průběhu výzkumu se potvrdil předpoklad, že stávající akademický diskurz, zakotvený převážně v angloamerickém kontextu, nelze aplikovat na českou realitu. Navíc pouze část specifik farmářských trhů v PMA bylo možné vysvětlit na základě odlišnosti českého, postsocialistického kontextu od „Západu“. Interpretaci fenoménu odpovídající výsledkům mého výzkumu umožnil teprve inovativní přístup kombinující optiku cestování konceptů s postkoloniální citlivostí vůči vzájemným vztahům výchozích a cílových kontextů a s poznatky studií postsocialismu. Tento přístup umožnil identifikovat komplexní geografickou zakotvenost fenoménu i diferencované působení faktorů jako je postsocialismus v rámci procesu cestování konceptů. Jinými slovy, farmářské trhy v PMA byly prostřednictvím svých pořadatelů a dalších aktérů zakotvené nejen v tom místním, ale také v jiných, často relativně vzdálených, geografických kontextech. Ne jeden, ale několik odlišných konceptů farmářského trhu cestovalo z rozdílných „západních“ kontextů do postsocialistického Česka. Zdejší farmářské trhy jsou výsledkem vzájemného působení těchto cestujících konceptů a jejich interakce se specifickým místním kontextem. Moje práce obohacuje akademický diskurz APS o možnost interpretace nových alternativ v obstarávání potravin v „ne-západních“ kontextech, jimž nelze porozumět bez rozkrutí jejich komplexních vztahů se „Západem“.